

OMAISHOIDON TUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

1.5.2021 alkaen

Laihian kunta

Perusturvalautakunta 21.4.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1 OMAISHOIDON TUKI	1
2 OMAISHOIDON TUEN HAKEMINEN, PALVELUTARPEEN ARVIOINTI JA PÄÄTÖKSEN TEKO	2
2.1. Omaishoidon tuen hakeminen.....	2
2.2. Palvelutarpeen arviointi	2
2.3. Omaishoitajan voimavarat ja toimintakyky	2
2.4. Päätöksen tekeminen.....	2
3 HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA	3
4 OMAISHOIDON TUKEA KOSKEVA SOPIMUS	3
5 OMAISHOIDON HOITOPALKKIO	4
5.1 LAPSET Maksuluokat	4
5.2. AIKUISET KEHITYSVAMMAISET.....	5
5.3. YLI 65-VUOTIAAT.....	6
6. RAI-TOIMINTAKYKYARVION TULKINTA	7
7 OMAISHOITAJALLE JÄRJESTETTÄVÄ VAPAA	8
7.1 Intervallihoido	8
7.2 Läheislomitus	8
7.3. Lasten omaishoitajan lyhytaikainen sijaistaminen	9
7.4 Palveluseteli	9
8 OMAISHOITOSOPIMUKSEN IRTISANOMINEN, PURKAMINEN JA HOIDON KESKEYTYMINEN	9
9 KESKEISET TOIMINTAA OHJAAVAT LAIT JA OHJEET	10

1 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoidon tuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, jonka myöntäminen perustuu kunnan harkintaan. Omaishoidon tuen myöntämisperusteet perustuvat lakiin omaishoidon tuesta (937/2005). Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoitolain 3 §:n mukaan omaishoidon tuen yleiset myöntämisedellytykset ovat:

- alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi henkilö tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa
- hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla
- hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
- omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää
- hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
- tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

Omaishoito on aina henkilökohtaiseen päivittäiseen hoitoon ja huolenpitoon annettavaa apua, ei ainoastaan kodin ulkopuolista asiointia eikä kodinhoidollisia töitä. Lähtökohtaisesti hoidon on oltava sitovampaa ja vaativampaa kuin perhesuhteisiin liittyvä perheenjäsenistä huolehtiminen yleensä. Myöntämisen kriteerinä on aina toimintakyvyn alentumasta johtuva hoivan, hoidon ja palvelujen tarve, pelkät diagnoosit eivät riitä tuen myöntämiseen.

Tukea myönnetään pääsääntöisesti pitkäkestoiseen omaishoitoon ja sopimus laaditaan toistaiseksi voimassa olevaksi ellei ole erityistä syytä määräaikaisen sopimuksen tekemiseen.

Omaishoidon tuki maksetaan talousarvioon varatun määrärahan puitteissa, kalenterikuukausittain jälkikäteen. Tuki suunnataan ensisijaisesti niille, joilla avuntarve on kaikkein suurin. Tuki maksetaan sopimuksessa sovitusta ajankohdasta lukien, aikaisintaan hakemuksen ja siihen tarvittavien liitteiden saapumisesta seuraavan kuun alusta alkaen. Tukea ei makseta, jos hakija on pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoidossa. Omaishoidon tuki on ensisijainen suhteessa vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin, mikäli hoidettavan henkilön avuntarve tulee hoidetuksi omaishoidontukijärjestelmän avulla. Omaishoidon tukeen ei ole pääsääntöisesti oikeutta, jos hoidettavalle myönnetään vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen omassa kodissaan.

2 OMAISHOIDON TUEN HAKEMINEN, PALVELUTARPEEN ARVIOINTI JA PÄÄTÖKSEN TEKO

2.1. Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan hoidettavan kotikunnalta kirjallisesti omaishoidon tuen hakemuksella. Hakemuksen liitteeksi tarvitaan lääkärintodistus tai muu asiantuntijan lausunto, josta käy ilmi hoidettavan sairaudet ja toimintakyky sekä hoidon sitovuus ja vaativuus. Hakemus hylätään puuttuvan selvityksen perusteella.

Hakemuslomakkeessa on suostumus tietojen luovuttamiseen. Mikäli hakija ei ole hakemuksessa antanut suostumustaan tietojen hakemiseen tai tarvittavia tietoja ei ole saatavilla, pyydetään häntä kirjallisesti toimittamaan hakemukseen tarvittavat liitteet tiettyyn päivämäärään mennessä. Vaadittavat todistukset tai lausunnot eivät pääsääntöisesti saa olla puolta vuotta vanhempia.

2.2. Palvelutarpeen arviointi

Omaishoidon tuen myöntäminen pohjautuu omaishoitajan ja omaishoidettavan toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin. Arviointi koostuu palveluohjaajan ja/tai sosiaalityöntekijän kotikäynnillä tekemästä havainnoinnista, omaishoidettavan ja omaishoitajan haastatteluista sekä toimintakyvyn arvioinnista RAI HC-arviointimenetelmällä yli 65-vuotiaille. Lisäksi omaishoidontuen päätöksenteossa hyödynnetään lääkärinlausuntoja ja muita asiantuntijalausuntoja. Arviointi tehdään aina yksilöllisesti ja siinä huomioidaan myös muut hoidettavalla ja/tai hoitajalla olevat palvelut.

2.3. Omaishoitajan voimavarat ja toimintakyky

Omaishoitajaksi hakeutuvan henkilön tulee olla 18 vuotta täyttänyt sekä elämäntilanteensa, terveytensä ja toimintakykynsä puolesta soveltuva omaishoitajaksi. Hänen tulee kyetä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta. Omaishoidon tukea ei myönnetä, mikäli hoitajalla on päihteiden väärinkäyttöä tai jos hoitajan terveydentila rajoittaa häntä toimimasta omaishoitajana, vaikka rinnalle voitaisiin järjestää riittävä määrä hoidettavalle tulevia palveluja ja tukea.

Hoitajan soveltuvuudesta hoitotyöhön voidaan edellyttää lääkärin ja/tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan lausunto. Omaishoidon tuki voidaan lakkauttaa, mikäli hoitaja tällaisessa tilanteessa kieltäytyy tarkastuksesta.

2.4 Päätöksen tekeminen

Omaishoidon tuesta tehdään kirjallinen viranhaltijapäätös. Päätös tehdään asiakaskohtaisesti harkintaa käyttäen, jolloin esimerkiksi RAI-HC -arviointimenetelmästä saadut ohjeelliset arvot voivat jäädä alhaisemmiksi.

Jos päätös on kielteinen, neuvotaan ja ohjataan muiden palveluiden piiriin. Kielteinen päätös perustellaan hakijalle. Viranhaltijan päätökseen tyytymätön asiakas voi saattaa päätöksen perusturvalautakunnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Oikaisuvaatimuksen laatiminen ohjeistetaan päätöksessä.

3 HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA

Omaishoidon tuki perustuu hoito- ja palvelusuunnitelmaan, joka laaditaan yhdessä omaishoitajan ja -hoidettavan kanssa. Laadittu suunnitelma on omaishoitoa koskevan sopimuksen liitteenä.

Suunnitelmaan kirjataan omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö, muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö, omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrä ja sisältö sekä tieto siitä, miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan tai muun poissaolon aikana.

Omaishoidon hoito- ja palvelusuunnitelma päivitetään noin kerran vuodessa tai tarvittaessa asiakkaan, omaisen tai sosiaali- ja terveydenhuollon henkilön pyynnöstä. Omaishoitosopimuksen jatkuminen edellyttää hoito ja palvelusuunnitelman päivittämistä. Päivittäminen tehdään ensisijaisesti hoidettavan kotona, perustellusta syystä päivitys voidaan tehdä myös muussa sovitussa paikassa. Muutokset hoitopalkkion tukiluokassa tulevat voimaan yhteydenotosta/vireillepanosta aikaisintaan seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos hoidon pääasiallisena toteuttajana katsotaan olevan joku muu kuin tuen saaja, lopetetaan omaishoidon tuki.

Jos hoidettava on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaan säännöllisessä intervallihoidossa vähintään kaksi viikkoa kuukauden aikana, ja omaishoitajan antaman hoidon ja huolenpidon tarpeen voidaan katsoa olevan vähäistä, omaishoitajalle maksettava omaishoidon tuki puolitetaan.

4 OMAISHOIDON TUKEA KOSKEVA SOPIMUS

Omaishoidon sopimuksella tarkoitetaan hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä (omaishoitolaki 2 §). Omaishoitajan ja Laihian kunnan kesken laaditaan omaishoidon sopimus, johon kirjataan tiedot omaishoitajan oikeudesta lakisääteisiin vapaisiin (omaishoitolaki 8 §). Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan (omaishoitolaki 10 §). Omaishoidon sopimusta ei tehdä, jos sopimuksen tekeminen on vastoin hoidettavan tahtoa.

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on vakuutettava hoitaja työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Omaishoidon tuki saattaa vaikuttaa hoitajan saamiin etuuksiin ja hoitajan tulee itse tarkistaa etuuden maksajalta ennen sopimuksen tekoa tuen vaikutus.

5 OMAISHOIDON HOITOPALKKIO

Hoitopalkkiota maksetaan omaishoitajalle, jolla on voimassa oleva omaishoitotosopimus Laihian kunnan kanssa.

Hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella (omaishoitolaki 5 §). Hoitopalkkiota määriteltäessä otetaan huomioon myös muiden sosiaali- ja terveystalvelujen käyttö. Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain julkisten alojen eläkelain (81/2016) 94 §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella. Perusturvalautakunta vahvistaa vuosittain omaishoidon tuen palkkiot.

Omaishoitajalla on ilmoitusvelvollisuus hoidossa tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttavat omaishoidon tuen palkkion maksuun. Tällaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi tehostettuun palveluasumiseen muuttaminen, kuolema tai yli kuukauden kestävä sairaalajakso.

Jos hoidettava tai hoitaja joutuu akuutisti sairauden takia esimerkiksi keskussairaalaan, keskeytyy omaishoidontuen maksaminen vasta kuukauden kuluttua sairastumisesta. Alle kuukauden mittaiset akuutit sairastumiset eivät vaikuta tuen saamiseen. Hoitajan/hoidettavan kotiutuessa omaishoidontuen maksaminen jatkuu normaalisti.

Omaishoidon tuen palkkioon voidaan tehdä 30 %:n vähennys (937/2005, 5§), mikäli hoidettava viettää pääsääntöisesti vuoden aikana osan päivästä pois kotoa (väh. 7 tuntia/pv) esim. päivähoitossa tai koulussa tai asiakkaalle on myönnetty henkilökohtainen avustaja keskimäärin yli 7 tuntia päivässä ja omaishoidon tarve on vuorokauden aikana vähäistä. Lasten ja nuorten osalta hoidettavan asuessa koulunkäynnin vuoksi arkipäivät poissa kotoa maksetaan alennettua omaishoidon tuen hoitopalkkiota. Mikäli hoidettava on koko kuukauden kotona omaishoitajan hoidossa, vähennys voidaan poistaa siltä kuukaudesta.

5.1. Lapset

1. Alin omaishoidon tuki

Hoidettava tarvitsee pitkäaikaissairautensa tai pysyvän vammansa vuoksi hoitoa, huolenpitoa ja/tai ohjausta sekä valvontaa jatkuvaluonteisesti monessa päivittäisessä toiminnossa. Hoito on sen vuoksi paljon vaativampaa ja sitovampaa verrattuna terveeseen samanikäiseen lapseen. Hoidettavan fyysinen avuntarve voi olla wc-käynneissä, pukeutumisessa, ruokailussa ja peseytymisessä. Hoidettava tarvitsee ohjausta ja/tai valvontaa päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa esim. avustaminen aamu-/iltatoimissa, hygienian hoidossa, lääkkeiden otossa ja kodin ulkopuolella asioiden hoidossa. Pääsääntöisesti hoidettava saa KELA:n maksamaa korotettua vammaistukea alle/yli 16-vuotiaille.

2. Korotettu omaishoidon tuki

Hoidettava tarvitsee pitkäaikaissairautensa tai pysyvän vammansa vuoksi runsaasti hoitoa, huolenpitoa, ohjausta ja valvontaa ympärivuorokautisesti. Hoito on sen vuoksi erittäin vaativaa ja sitovaa verrattuna terveeseen samanikäiseen lapseen. Hoidettava on täysin autettava tai valvottava päivittäisissä henkilökohtaisissa ja muissa toiminnoissa kuten siirtymisissä, wc-

käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailussa ja lääkkeiden otossa. Pääsääntöisesti hoidettava saa KELA:n maksamaa korotettua vammaistukea alle/yli 16-vuotiaille.

3. Erityisomaishoidon tuki

Tällaisessa erityistilanteessa hoidettava vaatii jatkuvaa yhtämittaista ympärivuorokautista henkilökohtaista hoitoa, eikä hän voi olla olleenkaan yksin. Edellytyksenä on myös, että hoitaja joutuu jäämään hoidettavan hoidon takia ansiotyöstä. Omaishoidontuki on yleensä vaihtoehto laitoksessa tapahtuvalle saattohoidolle.

5.2. Aikuiset kehitysvammaiset

1. Alin omaishoidon tuki

Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa, huolenpitoa ja/tai ohjausta sekä valvontaa monissa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa ja/tai kodin ulkopuolisissa toiminnoissa, esim. hoidettava tarvitsee toisen henkilön apua WC-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailussa, sosiaalisuuden tukemisessa, vapaa-ajan toimintaan osallistumisessa ja asioiden hoitamisessa. Mikäli hoidettava ei asuisi kotona tarvittaisiin erityishuollon asumispalveluja. Pääsääntöisesti hoidettava saa KELA:n maksamaa korotettua vammaistukea yli 16-vuotiaille.

2. Korotettu omaishoidon tuki

Hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa, huolenpitoa, ohjausta ja valvontaa monissa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa ja kodin ulkopuolisissa toiminnoissa, hoidettava tarvitsee toisen henkilön apua esim. WC-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailussa, sosiaalisuuden tukemisessa, vapaa-ajan toimintaan osallistumisessa ja asioiden hoitamisessa. Hoitajan on huolehdittava hoidettavasta ja oltava valmis suorittamaan hoitotoimenpiteitä kaikkina vuorokauden aikoina. Mikäli hoidettava ei asuisi kotona, tarvittaisiin erityishuollon asumispalveluja. Pääsääntöisesti hoidettava saa KELA:n maksamaa erityisvammaistukea yli 16-vuotiaille.

3. Erityisomaishoidon tuki

Tällaisessa erityistilanteessa hoidettava vaatii jatkuvaa, yhtämittaista, ympärivuorokautista henkilökohtaista hoitoa, eikä hän voi olla olleenkaan yksin. Edellytyksenä on myös, että hoitaja joutuu jäämään hoidettavan hoidon takia ansiotyöstä. Omaishoidontuki on yleensä tällaisessa tilanteessa vaihtoehto laitoksessa tapahtuvalle saattohoidolle.

5.3. Yli 65-vuotiaat

1. Perusomaihoidon tuki

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa päivittäin, mutta selviytyvät osittain itsenäisesti. Omaishoitona toteutettava hoitotyö on sitovaa ja päävastuu hoidosta on omaishoitajalla. Omaishoitaja avustaa hoidettavaa useammassa seuraavista toiminnoista:

- wc-toiminnoissa ja hygienianhoidossa
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä
- liikkumisessa/ siirtymisissä

Hoidon tarve ei välttämättä edellytä hoitajan ja hoidettavan asumista samassa taloudessa, mutta hoitajan tulee sitoutua päivittäiseen huolenpitoon ja hoitoon. Ilman omaishoitajaa hoidettava tarvitsisi päivittäiset kotihoidon palvelut.

RAI HC -arviointimenetelmän mukaiset mittarit ja niiden ohjeelliset viitearvot perusomaihoidon tuessa ovat: CPS 0-2 ja ADL-H vähintään 2

2. Korotettu omaishoidon tuki

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa useita kertoja päivässä, ja selviytyvät itsenäisesti vain lyhyitä ajanjaksoja kerrallaan. Omaishoitona toteutettava hoitotyö on sitovaa ja päävastuu hoidosta on omaishoitajalla. Omaishoitaja avustaa hoidettavaa useammassa seuraavista toiminnoista:

- wc-toiminnoissa ja hygienianhoidossa
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa/ siirtymisissä

Pääsääntöisesti hoitaja ja hoidettava asuvat samassa taloudessa. Ilman omaishoitajaa hoidettava tarvitsisi päivittäin runsaat ja monipuoliset kotihoidon palvelut.

RAI HC -arviointimenetelmän mukaiset mittarit ja niiden ohjeelliset viitearvot korotetussa omaishoidon tuessa ovat: CPS 3 ja ADL-H 3-6

Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (esim. intervallihoito vähintään kaksi viikkoa /kk tai runsaasti kotihoidon palvelutunteja /kk), maksetaan perusomaihoidontuen palkkiota.

3. Tehostettu omaishoidon tuki

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat runsaasti henkilökohtaista hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa. Omaishoitona toteutettava hoitotyö on erittäin sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden. Hoidettavaa ei voi jättää yksin. Hoidettava on täysin autettava kaikissa päivittäisissä toiminnoissa:

- wc-toiminnoissa ja hygienianhoidossa (kasteleva, ei kykene huolehtimaan vaipan vaihdosta/wc-toimistaan)
- peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailun järjestämisessä ja syömisessä
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa
- ja tarvitsee säännöllisesti hoitoa myös yöaikaan

RAI HC -arviointimenetelmän mukaiset mittarit ja niiden ohjeelliset viitearvot tehostetussa omaishoidon tuessa ovat: CPS yli 4 ja ADL-H 4-6.

Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (esim. intervallihoito vähintään kaksi viikkoa /kk tai runsaasti kotihoidon palvelutunteja /kk), maksetaan korotetun omaishoidontuen palkkiota.

4. Erityisomaishoidon tuki

Hoidettava tarvitsee tällaisessa erityistilanteessa jatkuvaa yhtämittaista ja ympärivuorokautista henkilökohtaista hoivaa, huolenpitoa ja valvontaa. Hoidettava ei voi olla hetkeäkään yksin. Hoidettavalla on pitkälle edennyt toimintakykyä heikentävä sairaus tai hän on saattohoidossa. Edellytyksenä on myös, että hoitaja joutuu jäämään hoidettavan hoidon takia ansiotyöstä, eikä hän saa mitään muuta korvausta ansiotulon menetyksestä.

6. RAI-TOIMINTAKYKYARVION TULKINTA

Kognitio (CPS 0-6)

CPS (Cognitive Performance Scale) -mittarissa arvioidaan asiakkaiden kognitiivista kykyä lähimuistin, ymmärretyksi tulemisen, päätöksentekokyvyn, itsenäisen syömisestä sekä ympärivuorokautisessa hoidossa tajunnan tason mukaan. Mittarin asteikko on 0-6: 0 Ei kognitiivista häiriötä, 1 Rajatilainen kognitiivinen häiriö, 2 Kognition lievä heikkeneminen, 3 Kognition keskivaikea heikkeneminen, 4 Kognition keskivaikea - vaikea heikkeneminen, 5 Kognition vaikea heikkeneminen, 6 Kognition erittäin vaikea heikkeneminen. Mitä suurempi arvo on, sitä vaikeampi kognition tason heikkeneminen.

Arkisuoriutuminen (ADL-H 0-6)

Asiakkaiden keskimääräinen suoriutuminen päivittäisistä toiminnoista. Arvo lasketaan asiakkaan suoriutumiskyvyn perusteella neljästä ADL-toiminnosta: liikkuminen, ruokailu, wc:n käyttö ja henkilökohtainen hygienia. Mitä suurempi arvo on, sitä huonompi on asiakkaan päivittäinen toimintakyky. Hierarkkinen ADL-asteikko: 0=Itsenäinen, 1=Ohjauksen tarvetta, 2=Tarvitsee rajoitetusti apua, 3= Tarvitsee runsaasti apua, 4=Tarvitsee runsaasti apua, 5=Autettava, 6=Täysin autettava.

7 OMAISHOITAJALLE JÄRJESTETTÄVÄ VAPAA

Lain mukaan omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti ja sitovaa hoitotyötä tekevällä omaishoitajalla oikeus kolmeen vuorokauden mittaiseen vapaaseen kuukaudessa. Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä ja pitää kerralla useampia päiviä. Kunta ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää tarkoitetun vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksana. Lomat on kuitenkin pidettävä kalenterivuositain.

Kunta huolehtii hoidettavan hoidon järjestämisestä omaishoitajan lakisääteisten vapaitten aikana intervallihoidon, palvelusetelin tai läheislomituksen muodossa. Kunta päättää viimesijassa siitä, miten omaishoitajan vapaan aikainen hoito järjestetään. Etukäteen vapaapäiviä ei voi pitää. Omaishoitaja vastaa itse vapaapäivien seurannasta. Lakisääteiset vapaapäivät eivät vaikuta hoitopalkkion määrään.

7.1 Intervallihoido

Laihian kunnassa omaishoidon vapaa järjestetään pääsääntöisesti vuoro- eli intervallihoidona Laihialla vuodeosastolla, asumisyksikössä tai muualla kunnan osoittamassa paikassa, pyrkimyksenä järjestää hoidettavan kuntoa ja tarpeita vastaavassa hoitopaikassa. Nämä lakisääteiset kolme vuorokautta maksavat hoidettavalle kuten sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaisissa on säädetty ja kuten perusturvalautakunta on asiakasmaksut vahvistanut. Ylimenevät hoitopäivät ovat normaalihintaisia, ellei edellisistä kuukausista ole vapaapäiviä säästössä.

7.2 Läheislomitus

Läheislomittajana toimii omainen, sukulainen tai muu läheinen henkilö. Omaishoidon tuen saaja valitsee itse lomittajan, jonka kunta sitten hyväksyy. Lomittajan on oltava vähintään 18- vuotias ja terveys ja toimintakyvyn tulee vastata omaishoidon asettamia vaatimuksia.

Kunta tekee läheislomittajan kanssa toimeksiantosopimuksen. Omaishoitaja on vastuussa hoidettavasta läheislomituksen ajan. Sijaishoitajan palkkaaminen toimeksiantosopimuksella vaatii voimassa olevan omaishoidon tuen hoito- ja palvelusuunnitelman.

Sijaishoitajalle maksettava palkkio on verotettavaa tuloa. Toteutuneista päivistä ilmoitetaan ilmoituslomakkeella. Matkakorvauksia tai muita kustannuksia ei makseta. Palkkio vahvistetaan asiakasmaksujen hyväksymisen yhteydessä.

Sopimuksen irtisanomisaika on kunnan taholta kaksi kuukautta (2kk) ja hoitajan taholta yksi kuukausi (1kk).

7.3. Lasten omaishoitajan lyhytaikainen sijaistaminen

Mikäli lapsen omaishoitaja haluaa käyttää vain 1-8 tuntia vapaata yhtäjaksoisesti klo 8-18 välisenä aikana ja lapsen hoito kotona on tuona aikana mahdollista, on lapsen omaishoitajalla mahdollisuus saada lapsiperheiden tilapäisestä kotipalvelusta hoitaja kotiin tai tilapäisen kotihoidon palveluseteli. Tilapäisen kotihoidon maksu vahvistetaan vuosittain perusturvalautakunnan hyväksyessä asiakasmaksut.

7.4 Palveluseteli

Vaihtoehtoisesti myönnetään kolmea lakisääteistä vapaapäivää kohden palveluseteli, jolla omaishoitaja voi yksityiseltä palvelusetelituottajalta ostaa hoitoa kotiin. Palveluseteliä ei saa käyttää siivoukseen.

Omaishoitajille on käytettävissä omaishoidon tuen palveluseteleitä omaishoidon vapaan järjestämiseen, omaishoidon lomituksen mahdollistamiseksi sekä omaishoidettavan tukemiseen ja virkistytymiseen/vaihtoehtona jos ei pidä lakisääteisiä vapaita täysinä vuorokausina.

8 OMAISHOITOSOPIMUKSEN IRTISANOMINEN, PURKAMINEN JA HOIDON KESKEYTYMINEN

Laihian kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi.

Omaishoidon tuki lopetetaan, jos hoidon pääasiallisena toteuttajana katsotaan olevan joku muu kuin tuen saaja.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi, esimerkiksi tehostettuun palveluasumiseen muuttaminen tai kuolema.

Jos omaishoito hoidettavan tai hoitajan terveydentilasta johtuvasta syystä keskeytyy **tilapäisesti**, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua hoidon keskeytymisestä.

Mikäli hoito keskeytyy hoitajasta johtuvasta muusta syystä ja kunta järjestää hoidon keskeytyksen ajaksi, hoitopalkkio keskeytetään heti. Hoitajan kuollessa sopimus purkautuu heti.

Mikäli omaishoidosta vastaa hoitajan poissaolon aikana joku muu omaishoitajan ja hoidettavan hyväksymä läheinen, voidaan palkkio maksaa hänelle kalenterikuukauden ajalta. Tästä on kuitenkin aina erikseen sovittava. Pidemmältä ajalta on tehtävä uusi sopimus.

9 KESKEISET TOIMINTAA OHJAAVAT LAIT JA OHJEET

L omaishoidon tuesta 937/2005, muutokset (318/2011, 950/2006, 1646/2015, 511/2016)

L sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000

L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992

Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 912/1992 (sis.useita muutossäädöksiä)

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

L ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista /

Vanhuspalvelulaki 980/2012 (useita säädöksiä)

Työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015)

Työntekijäin eläkelaki 395/1961

Työturvallisuuslaki 738/2002

Hallintolaki 434/2003

Omaishoidon tuki, opas kuntien päättäjille. STM:n oppaita 2005:30

Julkisten alojen eläkelaki 81/2016

Työsopimuslaki 55/2001